

galerija
na
katu

Krešimir Buden (2Fast)

Odmetnuti grafiti

4.7. - 25.7. 2018.

Odmetnuti grafiti

Demokracija, politički sustav koji za posljedicu ima društveno uređenje zasnovano na jednakosti i *jednom glasu više*, omogućila je da se razni oblici prevrata (revolucija) događaju u relativno sigurnom okruženju, bez čestih smrtnih slučajeva. Kao posljedica toga, u donjim esalonima društva, onim rubnim, koji se razvijaju kada se politički aspekti zasnovani na nacionalnoj i vojnoj dominaciji zadovolje, svjedoci smo brzih promjena koje često predstavljaju negiranje jedne i uzdizanje druge kulturne ili društvene paradigme.

Tada punimo medijski prostor napisima o trendovima u umjetnosti i kulturi proizašlim iz socijalnih i političkih utjecaja na mlade koji često preuzimaju krik *društvene boli* i nepravde, ili postaju žrtve konspirativne političke manipulacije elita. Na koncu, estetika nezadovoljstva završi u nekom obliku proizvoda za masovno tržište ili identitetnog ukrasa u formi komercijalnog dizajna proisteklog iz inicijalnog bunta.

Tragovi ili dokumenti koji govore o tim promjenama često su posljedica naše želje za ostavljanjem *otiska sa smislom* kroz crtež, boju ili bilo koji drugi grafički prikaz u javnom prostoru kao jedinoj pravoj *ovdje* i *sada* neprestano otvorenoj galeriji bez kustosa ili raznih nadređenih.

Homo sapiens u tami Altamire, rani kršćani u podzemnim crkvama, revolucionarni proletarijat, etničke i rasne manjine New Yorka kojima ostavljanje traga ili imena u javnim prostorima i na vozilima predstavlja krik identiteta i političku poruku, grafizam Keitha Haringa, angažiranost Banksyja i na koncu ekipa iz zagrebačke Dubrave i njezina mržnja prema vječnom nemesisu *Srbini i pederu Zdravku Mamiću*, govore o dugoj i neizbježnoj prisutnosti grafita u razvoju ili degradaciji društva.

Oni tzv. suvremeni, medijski favorizirani grafiti koji kao odraz buntovnog urbaniteta, kontrakulture i kasnije subkulture stasavaju u kapitalističkim okruženju sredinom 70-tih

pojavom punka i hip hopa, ne nalaze neko izuzetno plodno tlo u to vrijeme u našim krajevima. Javno platno – zidovi socijalističkih urbanih sredina – sramežljivo i grafički oskudno počinju se *puniti* krajem 70-ih godina prošlog stoljeća riječima, tekstom, simbolima i znakovima, no složeniji crtež izostaje. Onaj puni 'njujorški' kolorizam i bogatstvo forme grafiti u Hrvatskoj dostižu tek desetljećima kasnije.

Imperijalna pozicija pri prodaji popularne kulture svijetu i tendencija pretvaranja buntovništva u proizvod i komercijalnu estetiku u to je doba na izvoristu suvremenih grafita, Sjedinjenim Državama, već dostigla svoj zenit.

Krešimir Buden pripada generacijski tom prvom valu *klinaca* koji su krajem 80-tih godina prošlog stoljeća na zagrebačkim ulicama, bez pretjeranih ideja o najavi promjene svijeta, krenuli s domaćim verzijama grafita.

Fascinirani čitavim paketom (glazba, moda, žargon, svjetonazorska načela) koji uz grafite kao subkulturni fenomen etničkih i rasnih manjina biva uvezen iz neke druge urbane sredine, naši autori s dobranim kašnjenjem objeručke prihvaćaju i rade na prilagodbi istih, dodajući lokalizirane motive i ikonografiju. Buden u tom okruženju ostvaruje zanimljive radove na kojima se vidi likovna pismenost, no ubrzo sam sebi postavlja niz kako estetskih, tako i formalnih pitanja, koja stavljaju dvodimenzionalne napise i crteže po zidovima u drugi plan.

Nakon gotovo tridesetogodišnje prisutnosti na domaćim i europskim zidovima Buden svojim grafitima odlazi u područje objekta, volumena te traži u njima skulpturalnost odvajajući ih od zidova i njihove dvije dimenzije dajući im novu formu.

Odzidani (skinuti/odbjegli sa zida) motivi strelica urbana su verzija primitivnog i vječnog simbola gibanja i prodiranja, grafičkog prikaza energije koji je preživio i ostao jednako nov i

svjež od pradavnih vremena pa do danas. U radovima pratimo razvoj *autorske dekoracije javnog prostora* u moguću umjetnost glavne struje, kao i njihovu genezu u volumen koji pokazuje osobnu evoluciju unutar medija.

Nema tu više ni želje ni pokušaja stvaranja iluzije one treće dimenzije na površini zida. Ovdje se radi o stvarnom volumenu koji gubi sve veze s okruženjem iz kojega je proizišao i počinje neki svoj život.

Odbjegli znakovi/simboli, *opredmetnuti* motivi iz grafiti ikonografije poput strelica ili stiliziranog potpis autora, kod Budena postaju motivi na kojima se preispituje kako osobno, tako i formalno pitanje, kuda i kako dalje s trdom i energijom uloženom u grafite.

Odbacivanjem suvišnog *writerski/autorski* potpis postaje apstraktni oblik koji počinje funkcionirati kao *zidna skulptura*. Motiv je to kojim Buden pokazuje svoju gotovo nesvjesnu umjetničku crtu gdje ustvari najvažniji autorski doprinos i najučestaliji grafiterski motiv – njegov potpis – postaje apstraktna forma. Materijali iz kojih su radovi izrađeni predstavljaju vezu s njegovom dječaćkom opsesijom – oblikovanjem predmeta. Ugljična vlakna, kvalitetni lakovi, dugotrajna obrada rukom po površini pripadaju ritualima i procesima proizvodnje maketa automotivne branše.

Od sve te želje za dizajnom predmeta ostaje na koncu jedino trud i rad kojim nekada davno zamišljeni mobilni ili predmeti evoluiraju u umjetničko djelo koje, što je apstraktnije u prikazu, to ima veću slobodu tumačenja, a samim time i energiju skrivenu u sebi.

S druge strane, komercijalna sudbina grafitera može ili ne mora biti vezana za njihov talent i svojevrsnu estetizaciju bunta. Jednostavni Keith Haringov grafizam nalizraženiji je u nativnome okruženju javnog prostora – zidovima, praznim oglasnim pločama; Basquiat slikama tek ponavlja ono što je na zidovima započeo;

Banksyjevi radovi u galerijskom/komercijaliziranom okruženju proizvod su merkantilizacije, a ne stvarne potrebe umjetnika i motiva.

Javne površine gradova, najčešće zidovi ili javna vozila koja su u počecima *grafiti buma* bile galerije na otvorenom bez kustoskih prepreka, jednostavno su postale orwelovski nadgledane, gotovo nedostupne. Na taj su način grafiteri ostali bez prostora za rad, a biološki sat učinio je svoje. Mnogi od njih našli su se pred pitanjem što sada s *buntovništvom kao proizvodom* ili se opredijeliti za odlazak na neko groblje *divnih gubitnika*.

Evolucija *writera* ili je stvar njihova osobnog stava prema samome sebi i shodno tome mogućem svjesnom odsustvu komercijalizacije i jedan životni zaokret, ili je to lukavo smišljena strategija opstanka i možebitna kapitalizacija mladenacke fascinacije.

Kojim god smjerom krenuli, pokazat će se da je ostajanje kod izvornih formi i estetike ustvari razvodnjavanje iskonskog estetiziranog bunta, a iskorak prema nepoznatome, makar on bio u volumen i prostor, jedan od oblika iskrenosti prema samome sebi. Buden bira ovaj drugi, lukavi put kojim pronalazi neke nove, *odzidane* i voluminizirane forme, koje mogu, a i ne moraju, ostaviti nekog traga u nekom obliku proizvoda za masovno tržište ili identitetnog ukrasa u formi dizajna proisteklog iz inicijalnog bunta.

Na koncu konca zaključiti se daje da su prvotni grafiteri te njihova estetika i talent pretočen u politički i društveni komentar, postali ništa drugo negoli kritična masa minolog rada koji je *writere/autore grafita* doveo do tržišta i galerija. S tih konformističkih pozicija oni nekako mogu dati svoj doprinos društvenoj dinamici – moći će prepoznati nadolazeće buntovnike i ponuditi im pomoć ili razumijevanje, a jedno i drugo, nažalost, pretvaraju buntovnika u konformistu.

Emil Matešić

Nijanse crne, 2018.
stiropor na drvenoj podlozi, aerosol sprej,
uokvireno jako skupim okvirom, 100x75x25 cm

Krešimir Buden (1974., Zagreb) nakon završetka Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn svoje prve radove ostvaruje kasnih 80tih. na zagrebačkim ulicama u svojevrsnom preporodu autorskih dekoracija na javnim površinama nadahnutih grafitima iz urbanih američkih gradova.

Tijekom godina ostvaruje niz zanimljivih radova u Hrvatskoj i Europi, te se s pravom može reći da je jedan od pionira grafiti umjetnosti u Hrvatskoj koji je na međunarodnoj sceni pokazao neke od posebnosti domaćih writera /autora grafita.

Nakon niza godina grafiterstva dolazi do zasićenja radom na zidovima bojom i crtežom te pokušava naći nove forme izražavanja.

Zadržavajući dio estetike i ikonografije ulične umjetnosti istraživanje nastavlja u voluminoznim prikazima na neke od klasičnih grafiterskih motiva.

Radovi koji nastaju imaju klasična obilježja skulptura, no nose sa sobom izrazitu vezu s uličnom umjetnošću vezanu za hip hop glazbu i subkulturu, te time ostvaruju pomak na izlagačkoj sceni.

U radovima koji gube svaku vezu sa estetikom ulične umjetnosti proizašle iz klasične grafiti umjetnosti očituje se tendencija skulpturalnog izražavanja od koje valja očekivati zanimljive radove u budućnosti.

Radi kao grafički dizajner i kreativni voditelj niza projekata kako u svojoj autorskoj radionici, tako i u oglašavanju i odnosima s javnošću.

Član je ULUPUH-a i HZSU u statusu samostalnog umjetnika - grafički dizajner.

www.2fast.hr

Brzi, 2017-2018.
stiropor laminiran karbonskim vlaknima,
metalik i bezbojni lak, 300x190x50 cm

S ove strane, 2018.
laminirani stiropor, aerosol sprej, bezbojni lak, 190x60x30 cm

Početak, 2018.
laminirani stiropor, aerosol sprej,
bezbojni lak, 105x110x30 cm

Put, 2018.
laminirani stiropor, aerosol sprej,
bezbojni lak, 105x110x30 cm

Popis izloženih radova:

1. *Brzi*, 2017-2018., stiropor laminiran karbonskim vlaknima, metalik i bezbojni lak, 300x190x50 cm
2. *Početak*, 2018., laminirani stiropor, aerosol sprej, bezbojni lak, 105x110x30 cm
3. *S ove strane*, 2018., laminirani stiropor, aerosol sprej, bezbojni lak, 190x60x30 cm
4. *Put*, 2018., laminirani stiropor, aerosol sprej, bezbojni lak, 105x110x30 cm
5. *F*, 2018., laminirani stiropor, aerosol sprej, bezbojni lak, 50x100x30 cm
6. *Nijanse crne*, 2018., stiropor na drvenoj podlozi, aerosol sprej, uokvireno jako skupim okvirom, 100x75x25 cm
7. *Splash skulpture*, 2018., dekorativni objekti izrađeni od praznih limenki spreja, poliuretan smola, 30x34x20cm

KULTURNO
INFORMATIVNI
CENTAR

galerija
na
katu

Krešimir Buden - ***Odmetnuti grafiti***

4. 7 - 25. 7. 2018.

Galerija na katu,
KIC, Preradovićeve 5, Zagreb
www.kic.hr

Izdavač: Kulturno informativni centar i Krešimir Buden

Za izdavača: Petar Bujas

Kustos izložbe: Emil Matešić

Voditelj programa Galerije na katu: Andrea Grgić, Emil Matešić

Tehnička podrška: Vedran Grladinović, Jasna Čagalj

Predgovor: Emil Matešić

Fotografije radova: Boris Berc

Oblikovanje kataloga: Krešimir Buden

Tisak: Tiskara Grafing

Naklada: 200

Tiskano u Hrvatskoj, Zagreb, svibanj 2018.

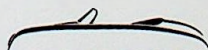
Izložba je ostvarena uz potporu autora i sredstava Kulturno informativnog centra

Autor izražava veliku zahvalnost:

Kompozit Kemija doo (Karlo Štefanić i ekipa) - na karbonskim vlaknima, savjetima, podršci...

Custom Creations (Saša Stih, Zlatan Blažević, Slaven Petak, Danijel Milaković, Danijel Bogdanić) - na bezuvjetnoj pomoći i danima rada prilikom oblaganja karbonskim vlaknima i finalnoj obradi karbonske skulpture. Emil Matešić, R.E.in, Ratko Eljuga, Tomislav Barb, Boris Berc, Davor Bolić, Laura Zoro...

Od srca zahvaljujem mome sinu Karlu i mojoj Ana-Mariji na višemjesečnom strpljenju prilikom pripreme izložbe.

CUSTOM CREATIONS
customcreations.hr

kompozit-kemija.hr

kic
Kulturno
informativni
centar